

פרוטוקול מס' 150

מישיבת ועדת הכנסת
מיום ג', ל' בשבט תשל"ב - 15.2.72, בשעה 8.30

נ כ ח ד :

ר. ברקת - יושב-ראש הכנסת

חברי הוועדה:

י. ישעיהו - היו"ר
א. אנקורי
ר. ארזי
ס. בועם
א. הראל
ס. זר
י. נבון
ס. נסים
א. עופר
צ. צימרמן
א. רזיאל-נאור
י. רפאל
ס. שחל

מוזמנים:

ח. ליאור - מזכיר הכנסת
ג. לורד - המזכיר המיוחד של הכנסת
ז. שר - היועץ המשפטי של הוועדה
א. בר-זכאי - משרד המשפטים
ג. בר-יוסף - חשב הכנסת
ד. ניב - עורך "דברי הכנסת"

מזכירת הוועדה: מ. ברפי

נ. רינגלר

רשמה:

- סדר-היום:
- א. קביעת הזמן לדיון הסייעתי בחוקים הפיסקליים שיידונו היום בכנסת;
  - ב. פנייתו של חבר-הכנסת ש. כהן לוועדת הפירושים בדבר שלילת רשות הדיבור ממנו בדיון סיעתי בכנסת;
  - ג. פניית יושב-ראש-הכנסת בדבר קביעת תקנה שהשר ישיב לשאלתה בכתב ולא מעל דוכן הכנסת, בהעדר חבר-הכנסת השואל מן הישיבה;
  - ד. רביזיה על ההחלטה לקביעת הזמן לדיון הסייעתי בחוקים הפיסקליים שיידונו היום בכנסת;
  - ה. שונות.

אני פותח את הישיבה.

הי"ר י. ישעיהו:א. קביעת הזמן לדיון הסייעתי בחוקים הפיסקליים שיידונו היום בכנסת

קבלתי מכתב מסייעת גח"ל, בחתימת חברי-
הכנסת רזיאל-נאור ואברמוב, בו הם מבקשים לקיים דיון סייעתי בסעיפים
ג' - י"א' לסדר-היום של הכנסת, במקום הדיון האישי שצריך להתקיים בחוקים
אלה היום - 15.2.72.

המדובר הוא בשלוש הצעות חוק: א) החוברת
האחת - מס' 983 - בה כלולים: 1) חוק מילווה בטחון, תשל"ב - 1972;
2) חוק מילווה בטחון תשל"ל - 1970 (תיקון), תשל"ב - 1972; 3) חוק מילווה
בטחון תשל"א - 1971 (תיקון), תשל"ב - 1972;

ב) החוברת השנייה - מס' 984 - בה כלולים:
1) חוק מילווה חסכון, תשל"ב - 1972; 2) חוק מילווה חסכון תשל"ל - 1970
(תיקון), תשל"ב - 1972; 3) חוק מילווה חסכון תשל"א - 1971 (תיקון),
תשל"ב - 1972;

ג) החוברת השלישית - מס' 985 - בה
כלולים: 1) חוק היטל בטחון (תיקון והארכת תקופת ההיטל), תשל"ב - 1972;
2) חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 17), תשל"ב - 1972; 3) חוק לתיקון
פקודת מס הכנסה (מס' 2) (תיקון מס' 5), תשל"ב - 1972.

לפנינו שתי סוגיות: 1) מילווה הבטחון
והחסכון; 2) תיקונים בפקודת מס הכנסה.

א. רזיאל-נאור: לאן שיידן חוק היטל בטחון?

ח. ליאור: הוא קשור בפקודת מס הכנסה.

הי"ר י. ישעיהו: אני מציע שתהיינה שתי פתיחות ושני
דיונים ונקבע 1 1/2 שעות לכל דיון. הדיון
האחד יתקיים על מילווה הבטחון והחסכון, והדיון השני יתקיים על התיקונים
בפקודת מס הכנסה. כל הצעות החוק הללו מדברות על הקלות.

א. רזיאל-נאור: אני מסכימה שיהיו שני דיונים נפרדים,
אבל - לדעתי - 1 1/2 שעות זה מעט מאוד
זמן לכל דיון. אני מציעה לקבוע לכל הפחות 2 שעות לכל דיון.

הוחלט: לקבוע 2 שעות דיון סייעתי לכל אחד משני
הנושאים הבאים: א) חוקי מילווה הבטחון
ומילווה החסכון; ב) חוקי תיקוני פקודת
מס הכנסה.

הי"ר י. ישעיהו:ב. פנייתו של חבר-הכנסת ש. כהן לוועדת הפירושים בדבר שלילת רשות הדיבור ממנו בדיון סייעתי בכנסת

חבר-הכנסת שלום כהן פנה לוועדת הפירושים
מכתב הבא: "בישיבת הכנסת היום - 8.2.72, בדיון בהצעת אי-אמון לממשלה,
שלל ממני יושב-ראש הישיבה - יושב-ראש הכנסת מר ברוך - את רשות הדיבור,
בטענה כי זכות זו שמורה לסייעות בלבד, ואילו אני לא הוכרתי כסייעה.
מאחר וגם לאור החלטת ועדת הכנסת בנידון, ניתנת לי רשות הדיבור בכל דיון
סייעתי, נראה לי כי זכאי הייתי להשתתף גם בדיון זה. אודה לכם אם
תואילו לדון בהחלטה זו של יושב-ראש הכנסת, על מנת לקבוע זכותי בנידון."

יושב-ראש הכנסת סגור שענין זה שיידן

לוועדת הכנסת.

בתקבון כתוב: "הודעות סייעות במקום דיון".
חבר-הכנסת שלום כהן לא הוכר כסייעה, אבל המלים: "במקום דיון" שוב נותנות
מקום למשמעות של דיון. למעשה, אילו היה מתקיים דיון - חבר-הכנסת ש. כהן
היה משתתף בו; כיוון שלא נתקיים דיון, אלא נמסרו הודעות - לא ניתנה לו
רשות הדיבור.

היו"ר י. ישעיהו :

חבר-הכנסת שלום כהן פנה לוועדת הפירושים ואני מבין שוועדת הכנסת תצטרך לטפל בפניה זו כיוון שעליה לתת משמעות ברורה להחלטתה.

י. נבון :

הענין שייך לוועדת הפירושים ואני מציע שהוא יועבר לדיון בוועדת הפירושים.

ז. שר :

אין מנוס אלא להחליט להעביר את הפניה לדיון בוועדת הפירושים. התקנון בנקודה זו ברור לחלוטין: שאם יש ערעור על החלטה של יושב-ראש הכנסת בכנסת יש להביא זאת לוועדת הפירושים.

היו"ר י. ישעיהו :

הבינותי שיושב-ראש הכנסת חושב שוועדת הכנסת צריכה לחוות דעתה, אבל אני מקבל את המהלך הזה שוועדת הפירושים תדון בפניה, תחליט בה ותפרש את החלטתה; או שתעביר את הענין לוועדת הכנסת לשם החלטה מפורשת.

הוחלט :

להעביר את הפניה לדיון בוועדת הפירושים, אשר תדון ותחליט בענין.

היו"ר י. ישעיהו :

לפנינו ארבע פניות של יושב-ראש הכנסת: אחת מהן בנושא צירוף מסמכים לנאומי חברי-הכנסת בכנסת ל"דברי הכנסת"; שלוש הפניות האחרות הן בנושא השאילתות: (1) אישור שאילתות - הגדרת ענין עובדתי; (2) פרסום שאילתות בעתונות בטרם הוגשו ליושב-ראש הכנסת לאישור; (3) קביעת תקנה שהשר ישיב לשאילתה בכתב ולא מעל דוכן הכנסת, בהעדר חבר-הכנסת השואל מן הישיבה.

אני מציע ליושב-ראש הכנסת, שנחלק את ארבע הפניות לשני נושאים: א) ענין צירוף המסמכים ל"דברי הכנסת"; ב) צדור ענייני השאילתות. יושב-ראש הכנסת עורך שלושה צדדים בטוגיית השאילתות.

ר. ארזי :

אני מציע שבדון בכל ענין לחוד, כך תהיה עבודתנו פוריה יותר.

ר. ברקת :

אני מציע שבדון בהצעות שהובאו לוועדת הכנסת על-ידי יושב-ראש הכנסת לפי לוח הזמנים שלהם. הצעתי הראשונה מונחת לפניכם מ-23.3.71. יודע אני שהוועדה עסוקה ועושה עבודה חשובה. בהזדמנות זו מבקש אני סליחה מאת הוועדה על שבזמנים האחרונים נעדרתי מן הישיבות - הייתי נתון במאבק בלתי פוסק עם גריפה שאינה מרפה ממני - לכן לא יכולתי לבוא לישיבות הוועדה.

אני מבקש להתחיל בדיון על ההצעה שנכתבה

ב-23.3.71.

היו"ר י. ישעיהו :

בבקשה. חשבתי שאם נתחיל ונסיים את ענין צירוף המסמכים ל"דברי הכנסת" נפתח את הדרך לדיון בנושא השאילתות, אבל אפשר להתחיל קודם בנושא השאילתות ואחר-כך לעבור לנושא האחר.

ר. ברקת :

אנו ודאי נגיע לדיון בנושאים הללו מדי ישיבה וישיבה. ביקשתי לפתוח בהצעה מיום 23.3.71, מפני שבכל ישיבה וישיבה של הכנסת נתקלים אנו בבעיה הזאת.

היו"ר י. ישעיהו :

ג. פניית יושב-ראש הכנסת בדבר קביעת תקנה שהשר ישיב לשאילתה בכתב ולא מעל דוכן הכנסת, בהעדר חבר-הכנסת השואל מן הישיבה

אקריא לפניכם מכתבו של יושב-ראש הכנסת

מיום 23.3.71 :

"הנני מתכבד להודיע לוועדת הכנסת, כי הנהגנו לאחדו בה להודיע מראש לחברי הכנסת על מועד מתן תשובות לשאילתות. זאת בהודעות ישירות לחברי הכנסת בימי ראשון ובהודעות על לוחות המודעות בכנסת בימים שני ושלישי בשבוע.

היו"ר י. ישעיהו:

למרות הודעות אלה נעדרים חברי כנסת מן הישיבה בעת מתן תשובות לשאלותיהם. העדתי על כך בישיבת הכנסת ביום ב' - 22.2.71.

הואיל ואין להשלים עם מצב זה המעיב על מוסד השאלות, אני מציע לקבוע תקנה זו:

בהיעדר חבר הכנסת השואל מן הישיבה, יורה היושב-ראש לשר להשיב על השאלתה בכתב; מלבד אם הודיע חבר הכנסת ליושב-ראש הכנסת על היעדרותו הצפויה, יידחה מתן התשובה בכנסת למועד שיקבע יושב-ראש הכנסת, בתיאום עם השר הנוגע בדבר.

הנני לציין, כי נקטנו בצעדים להחיש מתן תשובות לשאלות ואמנם חלה התקדמות וצומצם פער הזמן בין מועד הגשת השאלתה ומועד מתן התשובות. אולם, בד בבד יש לדרוש מחברי-הכנסת התייחסות ערה יותר לשאלתה ולתשובה באחד ולהקפיד על נוכחות בישיבה בשעת השאלות.

נראה לי שבתקוין המוצע ובהקפדתנו על מתן תשובות בזמן ייצא מוסד השאלות נשכר.

ג. ברקת:
לכל חבר-הכנסת יש רשות להגיש שאלתה. על יושב-ראש הכנסת מוטלת החובה לאשר את השאלתה. נדמה לי, שאם אמנה את מספר השאלות אשר מנעת אותן בתקופת כהונתי - לא יעלה המספר על 100 שאלות, מהן 50 שאלות אשר בוטלו על דעת מציעי השאלות. קראתי לחברים, דיברתי איתם והם הסכימו שאין מקום לשאלתה; את 50 השאלות האחרות מנעת מכוח הסמכות שבידי.

קיים מצב כזה: אנו עומדים עם "שוט" על הממשלה - התקנו תקנה שהשר הנשאל חייב להשיב על השאלתה תוך 21 יום מקבלת השאלתה; לאחר מכן אמרנו שמוטל להאריך את הזמן של 21 יום והתקנו תקנה בנידון (סעיף 42 של התקנון); הנהגנו פרוסום הודעה על תשובת השרים על שאלתה. באים השרים לכנסת, אנן מטרידים אותם באופן מיוחד - הם באים מן העבודה - וכאשר הם משיבים לשאלות הם עומדים בפני ספסלים ריקים. חבר-הכנסת שהגיש את השאלתה אינו מטריח את עצמו להיות נוכח במליאה שעה שמשיבים לו על השאלתה. מה עלי להגיח? - או שהשאלתה חשובה לו כדי שתתפרסם בעתון, ולאחר פרסומה בעתון כבר לא תהיה חשובה; או שיש פה בכלל קצור בין התקנון לביי תפיסתם של חברי-הכנסת את התקנון.

אני מוכן גם לכלול הקלה מסויימת: שחבר-הכנסת, לאחר שהגיש את השאלתה, יקבל הודעה שהשאלתה שלו אושרה, ויקבל הודעה בנוספת שביום זה ישיב השר על השאלתה שלו. והיה, אם חבר-הכנסת לא ימציא הסבר מספיק בכתב לאי הופעתו במליאה - התשובה לשאלתה שלו תישלח אליו בכתב ולא תיקרא מעל בימת הכנסת. חבר-הכנסת יכול לתרוך את היעדרותו בכך שהוא עסוק, או חולה. דברים אלה הם בגדר יחסי אנוש בכנסת ואינני חושב שהמסטר בכנסת יודני מדי.

מצב זה פוגע בכבוד של הכנסת. אתמול דאגנו לכך ששר השיכון יופיע בכנסת כדי להשיב על שאלות, רק הוא צריך היה להשיב. נדמה לי, שנפתח באולם 30% בלבד מביי השואלים. 70% מן השואלים נעדרו. אני חושב שאין לשאת מצב זה. אין הוא לכבודה של הכנסת, לא לכבודם של חברי-הכנסת ולא לכבודם של הדיונים בהם אנו דנים כאשר אנו שואלים שאלתה.

י. רפאל:
אני מצטער על שעלי להתנגד להצעת יושב-ראש הכנסת. אני יכול להגיד זאת מפני שמספר שנים לא הגשתי כל שאלתה, ואין זה מקרה. היה זה מיום שהגשתי שאלתה בענין חשוב מאוד. לאחר שהשר צריך היה להשיב הוא מצא לנכון להזמין שאלתה באותו יום ולהשיב על השאלתה של אותו יום ולא על השאלתה שלי. ראיתי בזה זלזול בשאלות והסקתי מכך את המסקנות, אבל אין זה נוגע לענין.

השאלתה היא קנייני-זכותו של חבר-הכנסת. חבר-הכנסת מגיש שאלתה בנושא הנראה לו, בנושא המטריד אותו ובשעה הנראית לו, ומחובתו של השר להשיב על השאלתה. תוך זמן מוגבל. זה מה שאנו יודעים על השאלות על-פי התקנון; אין לנו עדיין שום תקנון של נוכחות חברי-

י. רפאל:

הכנסת. ההצעה שיושב-ראש הכנסת עומד להציע כאן תחייב את חברי-הכנסת להיות נוכחים באולם. זו בעיה אחרת. יכול להיות שנצטרך לדון על כך אם נדון בקוורום, אם נדון בהצעות - זו לגמרי בעיה אחרת. אינני יודע משום מה חייבים לכפות על חברי-הכנסת להיות נוכחים באולם שעה שמשיבים על השאלתה שלהם?

היו"ר י. ישעיהו:

מדוע צריך חבר-הכנסת להיות נוכח באולם שעה שהוא נואם בעצמו? הרי שאילתה היא

גם נואם.

י. רפאל:

באותו הגיון תחייב את חברי-הכנסת להיות נוכחים כאשר השר משיב על הו"כ. חבר-הכנסת אינו חייב להיות נוכח בזמן תשובת השר ואתה מכריח אותו. זכותו של חבר-הכנסת לנאום, זכותו להיות נוכח במליאה או במזנון ולקרוא לאחר מכן את הדברים בפרוטוקול.

לעת עתה אין בתקנון שום רמז על חובת נוכחות באולם, בשום ענין, ולכן אינני חושב שאנו נלחיל בדרך זו להנהיג חובת נוכחות. אם יש רצון להעלות את שאלת הנוכחות בכנסת - יש להעלות בהקשר לכך סעיף לסדר-היום ונדון על כך.

משום כך מתנגד אני להצעת יושב-ראש הכנסת.

א. רזיאל-נאור:

נכון הוא שהנימוס וההדר מחייבים שאדם ישמע כאשר עונים לו, אבל זה צריך להיות דבר טבעי ומוגן מאליו. תקנון על נימוסין לעולם לא ישיג את מטרתו ועל כן הייתי מעדיפה שחברי-הכנסת יהיו נוכחים יותר במליאה, אבל אני מתקשה להסכים לדרך כזאת שבאיזו צורה שהיא יטילו חובה כזאת.

אני חושבת שאולי כדאי שבסיעות ידובר על פניית יושב-ראש הכנסת וחברי-הכנסת יתבקשו להיות נוכחים. לא טוב יהיה אם נטיל חובה כזאת, כי גם לאחר הטלת החובה - המכתב של יושב-ראש הכנסת נכתב ב-23.3.71, אנו מתקרבים כבר ליום הולדתו - אנו רואים ששום דבר לא השתנה בענין זה; לכן לא כדאי לבזבז את האוטוריטה על דברים שיש ספק אם ייתבצעו. מוטב להשאיר את הדברים כפי שהם, אבל בסיעות ידובר על כך שחברי-הכנסת צריכים להיות נוכחים באולם כאשר השר משיב להם תשובה ישירה. זה גם חשוב למגיש השאלתה, כי ניתנת לו באותה עת ההזדמנות לשאול שאלה נוספת; אבל לא טוב להטיל זאת על חברי-הכנסת.

צ. צימרמן:

הדרך הקלה ביותר והנוחה ביותר מכל הבחינות היא להשאיר את המצב כפי שהוא קיים היום, אבל בזה איננו פותרים את הבעיות. זו בעיה חמורה מאוד. שואלים שאילתות, תודה לאל מספר השאלות הולך וגדל, לא כולן הן שופרה ושופרה; אבל כל אחד מגיש שאילתה כפי שהוא רוצה. זמן מה לא הייתי שבע רצון מהדרך שהשרים עונים על שאילתות. קרה לי מקרה דומה למקרה שקרה לחבר-הכנסת רפאל - השר לא השיב לשאלתה שלי, אלא השיב לשאלתה נוחה יותר לו. בתחילה הצקתי לשר בשאלות אחרות ואחרי שקרו מקרים נוספים כאלה לא המשכתי לשאול שאילתות. התשובות לשאלות שנשאלו בקיץ - ניתנו בחורף. כאשר רציתי לתקן זאת - הגדילו את הזמן שמותר לשר להשיב על שאילתה מחשש שלא יוכל להשיב תוך הזמן שהצעתי לקבוע.

מדוע מותר שתימצא בתקנון הוראה שאין לאזכר דברים שחברי-הכנסת שמעו בוועדות מפי השר ומפי החברים שדיברו בוועדה? - זוהי תקנה לתועלת הענין, כדי שבוועדות יוכלו לדבר באופן חופשי ויהיו משוחררים מהפחד שיצטוו דבריהם מעל בימת הכנסת; מזה חייבים אנו ללמוד שצריכה להיות תשובה מהירה יותר של השר, שהשר ישיב בצורה רצינית לשאלות. רבים מהשרים עושים זאת ורבים עדיין אינם נוהגים כך. יחד עם זאת ישנם חברי-הכנסת אשר יורים שאילתות בסיטו נאות, הדברים נכתבים בעתונים, אך אותם חברי-הכנסת אינם יושבים באולם כדי לשמוע את התשובה;

על כן צריך להכביד על השרים ששייבו על השאלות בזמן ולענין, וכן להכביד על חברי-הכנסת שיהיו נוכחים כאשר משיב השר על השאלתה שלהם. זה צריך להיות כלל. החברים צריכים לדעת כלל זה.

צ. צימרמן:

נתאר לפנינו ביצד נדאית הכנסת בעת פתיחת ישיבת הכנסת. השר עולה על הבימה כדי להשיב על השאלות, ביציע יושב קהל רב ואנשים חשובים. היציע מלא, רק ספסלי הכנסת ריקים. השר שאל את יושב-ראש הישיבה: היכן הכנסת? כי ישב בכנסת רק חבר-הכנסת אחד - לא חבר-הכנסת שהשר עלה כדי להשיב לשאלתה שלו.

לכן רוצה אני לשמור על האוטונומיה והסמכויות של חברי-הכנסת, כי זה הפרלמנטריזם; יחד עם זאת צריך למצוא פתרון לכך שחברי-הכנסת יהיו נוכחים בזמן שמישים להם. רצוי לעשות אחד מהשניים: אפשר להעביר החלטת ביניים ולראות כיצד היא פועלת, בה ייאמר: רצוי שחברי-הכנסת יעשו זאת וזאת, או לא יעשו כך וכך. אני מציע שתהיה זו החלטה, כי יש לנו גם החלטות ולא רק תקנות. לא נטיל חובה, אלא חברי-הכנסת ינהגו כרצונם; שחברי-הכנסת לא יגישו שאלות רבות. ריבוי השאלות עלול לגרום לכך שהשר ישלח אחד ממזכיריו כדי שיענה על כל השאלות. אנו מעוניינים שמוסד השאלות יהיה מכובד ורציני.

כדי שמוסד השאלות יהיה מכובד ורציני עלינו לדאוג לשני דברים: לחייב את השרים לגבי תוכן התשובה לשאלתה וכן שתשובתם תינתן בהקדם; שחברי-הכנסת יהיו נוכחים.

אולי אפשר היה להנהיג את השיטה הקיימת באנגליה: ששאלתה רצינית מעוררת ויכוח - מותר לכמה חברי-הכנסת אחרים לשאול 2-3 שאלות נוספות, נוסף על חבר-הכנסת ששאל את השאלתה - ואז שאלתה הופכת לויכוח קצר.

ז. שר:
ואז על חבר-הכנסת לחזור בעל-פה על השאלתה.

צ. צימרמן: אני בעד הרחבת מוסד השאלות.

אבל, מאידך, עלינו להטיל על עצמנו חובה. נדרוש זאת גם מהשרים וגם מאיתנו. מבחינה זו אני תומך בהצעת יושב-ראש הכנסת.

א. עופר:
אני מצטער שלא קיבלנו את הצעת יושב-ראש הישיבה לדון ביחד על כל הסוגיה של השאלות. אם אנו דנים בנושא זה כבעיה נפרדת מתקשה אני להשיב על כל סוגיה בנפרד.

מוסד השאלות אינו מכובד וזוהי אשמת חברי-הכנסת. יש נושאים של שאלות שלא צריך להגיש עליהן שאלות, אפשר לפתוח את שבתון הסטטיסטיקה ולמצוא בו תשובות לשאלות, ולא לשאול את השר כמה גשם ירד באזור זה וכמה - באזור אחר.

מבחינת התייחסות הממשלה לשאלות: אינכם יודעים איזה מבגנון מפעיל השר כדי לענות על שאלתה. השר מעביר את השאלתה למנגנון העומד לרשותו וכל שאלתה עולה כסף רב. היו זמנים שהיו לחברי-הכנסת 30 שאלות ליום. המזכיר העתיק מעתונים דברים שאפשר לשאול עליהם שאלות וחבר-הכנסת היה שואל לגביהם שאלות. בין השאלות יש שאלות חשובות. גם חברי-הכנסת החלו לזלזל בשאלות כיוון שהן רבות כל כך.

אילו יכולנו לסנן את השאלות - ואינני רואה דרך אחרת לסינון השאלות מאשר לקבוע שעל חלק מהשאלות אפשר לענות בכתב לחבר-הכנסת. אני מציע שיושב-ראש הכנסת יקבע שלגבי 80% של השאלות - שאלות שאינן מעניינות את חברי-הכנסת ואינן מעניינות את הציבור - יוכל השר להשיב בכתב לשואל, ולא מעל בימת הכנסת. השר אינו צריך להיות קריין של נתונים סטטיסטיים מעל בימת הכנסת. אילו הצעתי היתה מתקבלת, מספר השאלות היה מצטמצם. חברי-הכנסת אף אינם מספיקים לעקוב אחר איזו שאלתה השר עונה - ואני בין הקוראים המהירים - והשר כבר סיים להשיב על השאלתה.

אם היינו מצמצמים את השאלות לכדי אותן שאלות המעניינות את הציבור - מציע אני שחבר-הכנסת יקרא את השאלתה שלו בכנסת, וכך הוא יהיה חייב להיות נוכח כיוון שעליו להקריא את השאלתה שלו. אם יתקבל הנוהג שחבר-הכנסת יקרא את השאלתה שלו בכנסת - אז צריך יהיה לעמוד על כך שהשאלתה תנוסח בקיצור.

ישנו סעיף בתקנון האומר שהשאלתה תנוסח בקיצור נמרץ ובצורת שאלה בלבד, אך היו

היו"ר י. ישעיהו:

שאלות שהשתרעו על 5 עמודים.

היו גם תשובות ארוכות לשאלות.

א. רזיאל-נאור:

אם נגיע למצב אותו הצעתי להנהיג אפשר להפוך את מוסד השאלות למוסד מעניין מאוד. יש שאלות רבות חשובות ההולכות לאיבוד בים השאלות שאין לו סוף. אם נגיע למסקנה שחבר-הכנסת יצטרך לקרוא את השאלתה שלו מעל בימת הכנסת - לא נורא אם נקדיש חצי שעה כל יום לשאלות. חבר-הכנסת יקרא את השאלתה שלו במשך שתי דקות, השר ישיב לו, וכך נשיג את המטרה שחבר-הכנסת יהיה נוכח בזמן שהשר משיב לו.

א. עופר:

אין זה עניינו של יושב-ראש הכנסת. העניין הוא במוסד ששמו שאלתה. האם רוצים אנו להרוג את השאלות מיתת נשיקה, או לחזקן ולבצרן על-מנת שתהיינה יעילות.

ד. ברקת:

רצוני לשאול את יושב-ראש הכנסת כמה שאלות הבהרה לגבי הצעתו, לפני שאביע דעתי לגביה.

א. הראל:

(1) מה יהיה אם השר יהיה מעוניין להשיב על השאלתה אף על פי שחבר-הכנסת ששאל את השאלתה אינו נוכח? יכול להיות שיהיה עניין ציבורי, מנקודת ראותו של השר, להשיב על השאלתה. האם השר יהיה רשאי להשיב על השאלתה, או שאם חבר-הכנסת ששאל את השאלתה אינו נוכח באולם גם השר לא יוכל להשיב על השאלתה, גם אם יש בה עניין ציבורי?

(2) אם תינתן תשובה בכתב לחבר-הכנסת על השאלתה שלו, האם התשובה תיכלל ב"דברי-הכנסת"?

כן.

ד. ברקת:

האם זה לתועלת העניין, אדוני היושב-ראש, שנטריח את השרים לבוא לכנסת עם תיקים מלאים תשובות, ואם חברי-הכנסת ששאלו את השאלות אינם נוכחים באולם יפנו השרים חזרה למשרדם?

א. רזיאל-נאור:

זה מכובד יותר מאשר להשיב על שאלות בפני אולם ריק.

ד. ברקת:

(3) מה יהיה גורלה של שאלתה חשובה, שחבר-הכנסת השואל יצא לחוץ-לארץ בגלל סיבה חשובה, או חלה? בניח שאין ערך לתשובה אם היא תתאחד.

א. הראל:

בהצעתי נאמר שבמקרה רציני - אם חבר-הכנסת חולה, או נעדר מהארץ, והודיע על כך מראש - נתחשב בכך ונשאל את אותו חבר-הכנסת אם הוא רוצה שהשר ישיב על השאלתה שלא בנוכחותו, או שלא ישיב השר על השאלתה שלו.

ד. ברקת:

אני מציע להבדיל בין חבר-הכנסת שיודע שלא יוכל לבוא, לבין חבר-הכנסת שאינו נוכח באולם. בניח שאדם נמצא בחוץ-לארץ, או בבית-חולים.

א. הראל:

אנו צריכים להבחין בין תורה שבעל-פה לבין תורה שבכתב. בדרך-כלל רוב הנוהגים בכנסת

ד. ברקת:

הם תורה שבעל-פה.

השאלה הראשונה ששאל חבר-הכנסת הראל היא חשובה - שאל חבר-הכנסת שאלה שיש בה עניין ציבורי רב, לא רק לשואל, מה דינה? - אז צריך להחליט לגבי כל מקרה ומקרה לחוד.

אין לי צל של ספק שהמצב של היום מחטיא את המטרה. יש חברים השואלים שאלות

א. הראל:

בסיטונאות, מבלי לבחון באופן יסודי מה ערך השאלתה והם אפילו שוכחים שהגישו אותה שאלתה. אותו עניין אינו מציק להם, אלא הם קראו ידיעה בעתון והגישו מייד שאלתה. מצב זה פוגע גם באופי השאלות ובהתייחסות לכל מוסד השאלות.

א. הראל:

על כן, חושב אני, שהצעתו של יושב-ראש הכנסת כן הגיונית וצריך לקבל אותה. אם חבר-הכנסת מתייחס ברצינות - הוא יהיה נוכח, ואם לא יהיה נוכח - יענו לשאילתה שלו במועד אחר. הסדר זה הוא מכובד מאוד. חבר-הכנסת צריך להיות מעוניין לשמוע את התשובה הניתנת לו בפומבי. אם זה לא איכפת לחבר-הכנסת - אז גם לנו לא איכפת.

אם יימצא פתרון לשאלות ששאלתי, ולא יתעורר לגביהן ויכוח - אני בהחלט תומך בהצעת יושב-ראש הכנסת.

היו"ר י. ישעיהו:

בענין טענת הנוכחות; שחבר-הכנסת רפאל פתח בה - אינני מחווה עדיין את דעתי - אין לי על מה לסמוך, כי המדובר הוא בשאילתה המונחת על השולחן כדי לחסוך בקריאתה. בינה לבין נאום אין הבדל, אלא כדי לחסוך בזמן. השואל איננו, כך שאינך יכול לקשור זאת כלל עם ענין הנוכחות. הנוכחות מתחייבת מכוח השאלה שהשואל שואל והיא מונחת על שולחן הכנסת רק כדי לחסוך זמן. פה יש חובה להיות נוכח. אם אינו רוצה להיות נוכח הוא יכול לשאול את השר שאלה. חבר-הכנסת רשאי לשלוח לשר שאלה והשר ישיב לו בכתב; לגבי שאילתה זה צריך להיות בכנסת, ואם חבר-הכנסת אינו נוכח זה כאילו לא שאל את השאילתה. זכותו של חבר-הכנסת לא להיות נוכח. בתקנון יש שתי אפשרויות להגיש שאילתות: א) לשלוח שאלה לשר ולקבל עליה תשובה ישירה; ב) השאילתה היא מוסד פרלמנטרי, לכן השואל צריך להיות נוכח כאשר הוא שואל.

י. רפאל:

גניח שיש לו 5 שאילתות. אם הוא יאחר ב-10 דקות, האם יתחיל השר להשיב לו מהשאילתה השלישית? - תגיעו לאבסורדים.

י. ברקת:

כבר קרה מקרה שנתיימרו השאילתות ואחר-כך הוברר שהשר, או חבר-הכנסת הגיעו באיחור בגלל סיבה סבירה. הפסקנו את הדיון וחזרנו לשאילתות.

היו"ר י. ישעיהו:

לגבי הנקודה שעורר יושב-ראש הכנסת זה בצדק, כי אם הוא שואל שאילתה הוא צריך לקבל עליה תשובה; אחרת - אם זה ענין בינו לבין השר - הוא יעשה זאת בצורת שאלה מחוץ לכנסת.

י. רפאל:

בזה שהשאילתה מונחת בכנסת היא חדלה להיות בינו לבין השר, אלא בין השר לבין הכנסת; זה בדיוק ההיפך.

א. אנטוריון:

אני מתקשה קצת בענין זה. ליושב-ראש הכנסת כואב ענין השאילתות וענין הנימוסין; מאידך, הייתי אומר שיש כבר תקדים ברוב הצעת התקנה. התקדים הוא שאנו לא מזמן החלטנו לגבי חבר-הכנסת הנרשם לרשות הדיבור ואיננו נוכח באותה שעה - הוא מאבד זכותו לנאום. זה תקדים דומה, אך בעיני הוא אינו דומה. הענין הוא איך אנו מתייחסים לענין השאילתה. אם זוהי צרה מהשמים - אפשר להיפטר ממנה, אבל השירות הזה הוא ציבור פרלמנטרי חשוב. אנו סובלים מהאינפלציה בשאילתות ומכך שמוסד השאילתות נעשה זול, אך זה מוסד חשוב מאוד.

התקנה, כפי שהיא מוצעת, עלולה לא להשיג את המטרה. אם השר יצטרך להשיב בכתב על שאילתה של חבר-הכנסת שאינו נוכח באותה שעה בכנסת, מי ימנע בעדו לתת פרסום לשאילתה ולתשובה? - בכך ייווצר מצב שהתקנה אינה תכליתית.

היו"ר י. ישעיהו:

הכוונה היא שאת התשובה לשאילתה ימסור השר ישר לפרוטוקול ולא יקריא את התשובה מעל בימת הכנסת.

י. נבון:

איך אפשר להכניס לפרוטוקול דבר שלא הוקרא בכנסת?

היו"ר י. ישעיהו:

לגבי שאילתות אפשרות זו קיימת. סעיף 39(2) של התקנון אומר: "שהתשובה לא תיקרא בכנסת, אולם תפורסם בדברי הכנסת".

א. אנקוריין:

בסעיף 39 של התקנון ישנו ענין שנקרא: "תשובה שלא בפני הכנסת". בסעיף 39 הענין הוא בזה שהשואל רשאי לבקש שהשאלתה לא תיקרא בכנסת, אלא תישלח לפי מענו, או שתפורסם ב"דברי הכנסת"; אבל לא נאמר שהיושב-ראש רשאי לבקש זאת.

עונש אחד ישנו בכל אופן לשואל: השואל אינו יכול לשאול שאלה נוספת. יש חברים שעושים פרנסה גדולה מהשאלה הנוספת.

אחרי כל הדברים האלה, כאשר אני מגיע לאיזו מסקנה, אני חושב שהמסקנה שלי עלולה לא למצוא חן בעיניכם, אבל היא הנכונה, לדעתי. הייתי מקבל את התקנה ביסודה, אבל מתקן אותה ברוח זו: שהענין לא יהיה בצורה מנדטורית - "יורה היושב-ראש לשר להשיב על השאלתה בכתב", אלא - "רשאי היושב-ראש להורות לשר להשיב על השאלתה בכתב". זה אומר שליושב-ראש ניתנת מידה מסויימת של ביקורת ואז הוא מבחין בין שאלות שברור שהן מעניינות את הציבור כולו, להבדיל משאלות המעניינות רק את השואל. דעתי היא שברגע שחבר-הכנסת שואל שאלתה בכתב, הליכי השאלתה אינם ענין פרטי שלו, אלא מעניינים את הציבור. יש דברים רבים שאינם מעניינים את הציבור ובכל זאת חברי-הכנסת מגישים לגביהם שאלות; ויש דברים שיש להם חשיבות ציבורית גדולה מאוד ואין סיבה שהם ייגנזו בגלל שאותו חבר-הכנסת ששאל את השאלתה אינו נוכח באולם.

אני מציע לקבל ביסודה את הצעת יושב-ראש הכנסת בתיקון הבא: במקום - "יורה היושב-ראש לשר להשיב על השאלתה בכתב" ייכתב: "רשאי היושב-ראש להורות לשר להשיב על השאלתה בכתב".

ז. שר:

התקנון בענין השאלות הוא סינתזיזה של שתי גישות וזה מקשה על הדיון כאן. אני רוצה להדגיש שהתקנון עצמו לא הבדיל בין סוגי השאלות. יש שאלות שהן כמעט אינפורמציה פרטית, ויש שאלות שכוונתן להאיר נושא מסויים, או להסב תשומת לב השר לענין, או אפילו לקבל תשובה על מדיניות הממשלה באותו ענין.

הדבר השני, וחברי-הכנסת כבר התייחסו לכך, התקנון למעשה מערבב את התחמים בשאלה: האם שאלתה הופכת להיות לשאלתה של הכנסת אל השר, קרי: זה נושא שהכנסת נאחזה בו; או שהשאלתה היא ענין פרטי בין חבר-הכנסת לבין השר והכנסת צופה בענין.

אם היינו נוהגים לפי הנוהג הקיים בפרלמנט האנגלי - שהשאלתה הופכת לנחלת הפרלמנט, ואז ניתנת הזכות לחבר שהעלה את הנושא לשאול שאלה נוספת, וכן לכל חבר פרלמנט אחר - במסגרת מסויימת - לשאול שאלה נוספת - אז השאלתה הופכת לוויכוח קצר, ואפשר אפילו כתוצאה משאלתה להגיש הצעת אי-אמון לממשלה.

היו"ר י. ישעיהו:

אם היינו נוהגים כך אפשר היה לסיים את הדיון בנושא "הפגיעה באבני הכותל המערבי" תוך חצי שעה באמצעות הגשת שאלתה בנושא זה.

ז. שר:

אצלנו רשאי חבר-הכנסת לבקש שהשר ישיב על השאלתה שלו בכתב והתשובה מתפרסמת ב"דברי הכנסת". אני מומחה בהכנת תשובות לשאלות, וככל שמקצרים בתשובה - התשובה אינה ברורה, וגם התשובות "כן" ו"לא" אינן ברורות. אפשר להבין את התשובה לשאלתה רק אם קוראים את השאלתה, אחרת אי-אפשר להבין את התשובה.

י. רפאל:

כאשר יש שאלות חשובות כולם מקשיבים.

ז. שר:

אני דווקא נהנה מהשאלות הלא געימות, הן אלה שיש בהן טעם.

לאחר הגשתה הופכת השאלתה להיות ענין של הכנסת כולה, ובסוף שוב הופכת השאלתה להיות עניינו הפרטי של חבר-הכנסת, כי רק הוא יכול לבקש לשאול שאלה נוספת.

ז. שר:

נראה לי, שאם חבר-הכנסת: ששאל את השאילתה נעדר הוא למעשה אומר: את חלקי הפרטי גמרת, לא מעניין אותי לשתף את הכנסת בשאלה הנוספת שמוטר לי לשאול. נראה לי, ככל שהמצב כיום אינו נוח, שלמעשה חבר-הכנסת שאינו מופיע כאילו אומר: לא איכפת לי שתשובה לשאילתה שלי תפורסם ב"דברי הכנסת". את התשובה לשאילתה שלו הוא יקרא רק ב"דברי הכנסת". כך אפשר לפרש את הדבר, אין זה ענין של נוכחות.

אני סבור שהשאלות שעורר יושב-ראש הכנסת מחייבות דיון הרבה יותר מעמיק, כי אינני חושב שיושב-ראש הכנסת, או יושב-ראש הישיבה, יוכל להיות שופט לגבי חשיבות התשובה. הוא יכול להיות שופט לגבי חשיבות השאילתה, אבל בסופו יכול להתברר לו שזו שאילתה מאוד חשובה והתשובה לגביה יכולה להיות: "ראה תשובתי לשאילתה... של חבר-הכנסת...". מה שיושב-ראש הישיבה יכול להחליט כשאילתה חשובה, יכול להיות שלשר יש תשובה על אותה שאילתה שמסר אותה בכנסת לפני חצי שנה והוא מתייחס אליה במתן תשובה לשאילתה זו.

כל עוד לא נשתנו הכללים יש מקום רב לשינוי ברוח הדברים שאמר חבר-הכנסת עופר, שחבר-הכנסת ישאל את השאילתה והשאילתה תיפך לענין של הכנסת.

אני בהחלט סבור שיש לנהוג לפי סעיף 39(2), שאי-נוכחותו של חבר-הכנסת תאפשר ליושב-ראש להחליט שהתשובה לא תיקרא בכנסת, אולם תפורסם ב"דברי הכנסת".

ד. ארזי:
קשה לדון בנושא השאילתות רק לגבי קטע אחד של הבעיה. הענין המונח לפנינו הוא אחד הבעיות, אבל לא כל הבעיות. אני חושב שוועדת הכנסת, כשם שהיא הקדישה זמן רב לבעיית ההצעות לסדר-היום והכינה תיקון התקנון לגבי הצעות לסדר-היום, כן תדון בנושא השאילתות, כי אם נדון רק בבעיה אחת אני חושש שנסתבך.

אני חושב שהמגמה של היושב-ראש שחבר-הכנסת צריך להיות נוכח כאשר הוא שואל שאלה היא נכונה, כמו שנכונה המגמה שהשר צריך להיות נוכח כאשר הוא מביא סקירתו על התקציב, או מגיש הצעה לסדר-היום, או מוסר הודעה בשם הממשלה.

ד. ברקת:
וגם כשר הוא יכול לשבח בכנסת. העובדה ששולחן הממשלה ריק היא פגם רציני ביותר. יש 18 שרים בממשלה והם יכולים לערוך חלוקה ביניהם וכל פעם שרים אחרים יהיו נוכחים בכנסת.

ד. ארזי:
רציתי להגיע לאותו הנושא. יש כאן בעיה של הדדיות. הממשלה צריכה לשמוע את הכנסת והכנסת צריכה לשמוע את הממשלה. אני מצטער לומר שיש עניינים, כאשר דנים על תקציב הממשלה, לכל היותר יושב בכנסת שר האוצר או שר נוסף שהענין נוגע לו. הכנסת דנה על תקציב כל השרים והשרים אינם חושבים להיות נוכחים באותו הזמן;

הוא הדין לגבי שאילתות. אני רוצה לזקוף לזכותו של יושב-ראש הכנסת שעשה למען צמצום הפער בזמן המוקצב לשרים לשתן התשובה על השאילות. השרים משיבים עתה מהר יותר על השאילתות. - 21 יום. לא מנקוב בשם השר שהשיב על שאילתה כעבור 4 חודשים, או 6 חודשים. איזה טעם יש לתשובה לאחר 6 חודשים? גם לחבר-הכנסת שהגיש את השאילתה אין כבר ענין בתשובה. השאלה בעיתה היתה בוועדת והתשובה נמסרה אחרי חצי שנה. לו היתה לשכת יושב-ראש הכנסת מכינה סקר על כך היה מתברר עד כמה מוגחך שמקבלים תשובות לשאילתות אחרי זמן כה רב, במיוחד לגבי אותן שאילתות הנושאות אופי כללי יותר. הגשתי הצעה שאני עכשיו שוקל אם לקבוע דיון לגביה, או לא: שיהיה תיקון בתקנון הכנסת, שהשר יהיה חייב להיות נוכח כאשר הוא מביא את הצעתו, ואם אינו יכול - שיבוא שר אחר. מדוע שוקל אני את הענין? כי נדמה לי שחל שיפור בזה. שר המשפטים אמר שיביא את הענין לדיון בממשלה. אולי זה יסתדר על-ידי תקנון הממשלה.

אינני מציע להטיל סנקציה. זו סנקציה מסויימת. אם רוצים להטיל סנקציה צריך להטיל סנקציה לגבי שר שאינו משיב בזמן. אם השר לא ישיב אחרי 21 יום, איזו סנקציה תהיה?

יושב-ראש הכנסת יודיע מעל בימת הכנסת שהשר לא השיב על השאלתה.

היו"ר י. ישעיהו:

ג. ארזי:
הצעה זו אינה ניתנת לביצוע מבחינה אופרטיבית. נניח שחבר-הכנסת אינו יכול לבוא והוא מודיע ליושב-ראש הכנסת שהוא חולה. אז נסע לחוץ-לארץ; השר לא ישיב על השאלתה של אותו חבר-הכנסת. צריך לתאם עם השר ועם חבר-הכנסת את מועד מתן התשובה. אני חושב שזה לא ניתן לביצוע. האם נקבל הצעה שלא נוכל לעמוד בה?

אני תומך בדעה העקרונית ששאלתה אינה דבר שבין השר לבין השואל. זה תקשורת, קופוניקציה, איך הדבר עובד. חבר-הכנסת השואל שואל שאלה כללית. נניח שהיתה הפגנה בירושלים על כך שאין מקלטי בטחון בקריית שמונה, האם זו שאלה פרטית שלו? אותו חבר-הכנסת ששאל את השאלתה אינו תושב קריית שמונה, אלא הוא רוצה להוכיח שיש עניין בזה. כאשר ניתנת תשובת השר היא ניתנת לכל הציבור ולא רק לחבר-הכנסת השואל. לראות זאת בין השואל לבין המשיב - זה דבר שהוא בדרך-כלל מלאכותי. יכולות להיות פניות ישירות, ובפניות ישירות חברי-הכנסת שואלים את השר, ולא מעטים חברי-הכנסת העושים זאת. חברי-הכנסת פונים ישירות לשר, למנכ"ל ושואלים אותם שאלות ישירות; אבל העניין בו אנו מדברים הוא בדרך-כלל כללי.

במכתב של יושב-ראש הכנסת בנושא זה נאמר: "הנהגנו לאחרונה להודיע מראש לחברי-הכנסת על מועד מתן תשובות לשאלות. זאת בהודעות ישירות לחברי-הכנסת בימי ראשון ובהודעות על לוחות המודעות בכנסת בימים שני ושלישי בשבוע". ייתכן שאני מעיר זאת משום שהמכתב נשלח אלינו בשנה שעברה. לגבי ההודעות בכנסת - זה קיים, אבל לגבי ההודעות אישיות - לא זכיתי לקבל הודעה ביום ראשון על מועד מתן תשובה לשאלתה שלי. נכון הוא שלפעמים יש שרים השולחים את השאלות, אבל אנו מקבלים זאת יום לאחר שהשאלתה היתה בכנסת, אבל לקבל זאת ביום ראשון - זה לא היה. זוהי הערה עובדתית. אני מעיר זאת מתוך הנחה שכולם רוצים שחברי-הכנסת יהיו נוכחים כאשר עונים להם על השאלות, כפי שחברי-הכנסת רוצים שהשר יהיה נוכח כאשר הם מדברים בעניין הנוגע לאותו שר.

אני רוצה להציע, לפי שעה לא כתקנה - אם ניתן שביום ד', בשעה שאנו מקבלים את סדר-היום של הכנסת, לקבל רשימה בה יפורט שבשבוע הבא, בימים אלה ואלה, יענו השרים האלה והאלה על השאלות של חברי-הכנסת האלה והאלה. כשם שחבר-הכנסת יודע אם הוא צריך להתכונן לנאום נאום בכנסת, או להעלות הצעה לסדר-היום - אם הוא יודע שבוע לפני המועד שהשר ישיב על שאלתה שלו - הוא יבוא לישיבת הכנסת. אם הוא קורא באותו יום שהשר ישיב על שאלתה שלו - אם הוא בכנסת הוא יהיה נוכח בישיבה, אבל אם אינו בכנסת - כיצד יידע?

אני מציע שלא לקבל לא את ההצעה ולא את הצעת חבר-הכנסת אנקורדיון. הבעיה היא בעיה. אני מציע שנדון בה במכלול הבעיות של השאלות כדי לתקן את המצב. אני מציע שהתיקון יהיה בדרך זו: שביום ד', עם הגשת סדר-היום לישיבות הכנסת בשבוע הבא, תוגש רשימת השאלות שהשרים ישיבו עליהן בשבוע הבא.

היו"ר י. ישעיהו:
רשומים לרשות הדיבור בנושא זה עוד שישה חברים, אבל עלינו לסיים את הישיבה.

סוכם: להמשיך הדיון בנושא זה.

ד. רביזיה על החלטה לקביעת הזמן לדיון הסייעתי בחוקים הפיסקליים שיידונו היום בכנסת

פנו אלי שני חברי-הכנסת: חבר-הכנסת אחד שהוא חבר הוועדה, וחבר-הכנסת אחר שאינו חבר הוועדה וביקשו רביזיה על החלטת הוועדה לקביעת הזמן לדיון הסייעתי בחוקים הפיסקליים שיידונו היום בכנסת. הזכות נתונה כמובן לחבר הוועדה. הם מבקשים לקבוע 5 שעות לדיון בחוקים.

י. רפאל:
אני מסכים לקביעת 5 שעות, אבל שיתקיים דיון אחד על כל החוקים.

ראשית נצביע סי בעד קבלת הרביזיה.

היו"ר י. שעיהו:

ה צ ב ע ה

בעד הרביזיה - רוב

בעד קביעת 5 שעות לדיון אחד על כל החוקים - רוב

לקבוע 5 שעות לדיון הסיעת י על כל החוקים הפיסקליים שיידונו היום בכנסת.

הנחלט:

היו"ר י. שעיהו:

ה. שונרת

הישיבה הבאה של ועדת הכנסת תתקיים ביום ראשון - 20.2.72 בשעה 13.00, כי בשעה 16.00 מקיים יושב-ראש הכנסת את הישיבה הראשונה של האגודה למען הפרלמנטריזם. אנו חייבים לקיים ישיבה ביום ראשון, כי יש לנו שורת עניינים שעלינו להחליט לגביהם. עלינו לקבל החלטות בענין שכר חברי-הכנסת וכמה דברים פורמליים נוספים. אנו נקיים הצבעות ונשב עד השעה 15.30. אני מבקש נוכחות החברים.

ר. ברקת:

ביום ראשון מתקיימת הישיבה הראשונה של האגודה למען פרלמנטריזם שהיא אגודה שאינה קשורה במישרין בכנסת. היא מורכבת מאנשי ציבור, אנשי מדע וחברי-הכנסת. אני מאוד מבקש, בעיקר מחברי ועדת הכנסת, להשתתף בישיבה שתתקיים ביום ראשון - 20.2.72 בשעה 16.00 בכנסת. הישיבה תתקיים 4 שעות.

הישיבה ננעלה בשעה 10.05.